

door: Ine Kiekens

Nederlands, een hard eitje?

Het aantal anderstalige nieuwkomers in Vlaanderen en Nederland dat een opleiding Nederlands als Tweede Taal volgt, stijgt jaar na jaar. Wat vinden anderstaligen zelf van deze taal? Is het Nederlands een moeilijke taal om te leren? Klinkt het hen als muziek in de oren of toch eerder als een kakafonie? En welke tips hebben ze voor Nederlandstaligen om hen te ondersteunen in hun leerproces?

Mijn cursisten volgen les in niveau 3 (B1 volgens het Europees Referentiekader) bij Linguapolis (Universiteit Antwerpen) en komen een trimester lang drie keer per week naar de cursus. Aan het einde van de cursusperiode hebben ze in totaal negentig uur les gevolgd. In niveau 3 maken ze de overstap van concrete woordenschat naar abstracte woordenschat: ze leren hun eigen mening formuleren en over hun gevoelens praten. In een van de thema's die ze voorgeschoteld krijgen, komt het onderwerp Nederlands leren aan bod. De ideale gelegenheid om hen te interviewen voor *VakTaal* en deze vragen voor te leggen.

WAT DACHTEN JULLIE TOEN JULLIE DE EERSTE KEER IEMAND NEDERLANDS HOORDEN PRATEN?

De cursisten antwoorden unaniem: het Nederlands lijkt heel sterk op het Duits. Iryna uit Oekraïne en Wioletta uit Polen dachten dat het Nederlands een grappige versie van het Duits was. Maria, afkomstig uit Rusland, vroeg zich meteen af of zij ooit ook zo vlot Nederlands zou kunnen praten.

WELKE WOORDEN OF ZINNEN HEBBEN JULLIE ZELF HET EERST GELEERD?

De meeste cursisten leerden eerst enkele basiswoorden, zoals goedemorgen, alstublieft, dankuwel en tot ziens. Rasul, afkomstig uit Afghanistan, leerde via zijn professionele context enkele typische termen uit de horeca: bord, vork, lepel, mes, – ja, we zijn in België! – pintje...

VINDEN JULLIE HET NEDERLANDS EEN MOEILIJKE TAAL OM TE LEREN?

Iets meer dan de helft van de cursisten vindt het Nederlands een moeilijke taal om te leren. Vooral met de grammatica hebben ze moeite: “Er zijn soms meer uitzonderingen dan regels!” Een kleine helft vindt dat het Nederlands niet zo moeilijk is en denkt dat de eigen moedertaal complexere regels heeft. Wioletta, die uit Polen afkomstig is, vindt bijvoorbeeld dat het Pools ingewikkelder is om te leren. Anders, moedertaalspreker van het Deens, ziet dan weer de voordelen van zijn persoonlijke achtergrond: “Het Nederlands lijkt een beetje op het Deens en dus kan ik af en toe vergelijken met mijn moedertaal.”

VINDEN JULLIE HET NEDERLANDS EEN MOOIE TAAL?

Geen enkele cursist is echt fan van het Nederlands. Charo legt uit: “Het Nederlands is een veel hardere taal dan mijn moedertaal, het Spaans.” Erika, afkomstig uit Roemenië, gaat akkoord: “Het Nederlands is een taal waarin je weinig gevoel kunt leggen.” Daarnaast zijn de cursisten het erover eens dat het Vlaams zachter en mooier klinkt dan het Nederlands dat in Nederland wordt gesproken. Anders licht toe: “De g zoals de Nederlanders die uitspreken vind ik echt niet zo mooi.”

ZIJN ER WOORDEN OF UITDRUKKINGEN DIE JULLIE GRAPPIG OF VREEMD VINDEN?

Erika en Charo lachen: “Er zijn wel een aantal rare uitdrukkingen in het Nederlands, ja. Bijvoorbeeld dikke nek, een uitdrukking die

“Het is noodzakelijk dat Vlamingen en Nederlanders in elke situatie Nederlands met ons blijven praten. Als wij geen spreekkansen krijgen, is het voor ons heel moeilijk om ons Nederlands in een dagelijkse context te verbeteren.” (Kamile)

in Vlaanderen erg vaak gebruikt wordt om een arrogant iemand te beschrijven. Of een grote of kleine boodschap. Dat zijn echt heel grappige uitdrukkingen die we nooit eerder hadden gehoord. Anders maakt de bedenking dat ze zelf ook typische woorden zullen moeten leren. “De Vlamingen hebben typische stopwoordjes, zoals allez en efkes. Als ik zoals een echte Vlaming wil klinken, zal ik deze woorden ook moeten gebruiken, maar nu weet ik nog niet altijd wanneer ik die woorden kan gebruiken.”

VINDEN JULLIE HET GEMAKKELIJK OM MET MENSEN OP STRAAT TE COMMUNICEREN?

De meeste cursisten geven aan dat het van de situatie afhangt. Rana, afkomstig uit Iran, vindt dat de Belgen heel gesloten zijn: “Het is helemaal anders dan in mijn thuisland. Hier is het veel moeilijker om spontaan met mensen op straat te communiceren.” Charo vindt dat dat wel meevalt: “Ik kan Belgen gemakkelijk aanspreken, al opteren ze snel ervoor om Engels met mij te praten wanneer ze merken dat Nederlands niet mijn moedertaal is.” Kamile en Ada, respectievelijk afkomstig uit Litouwen en Polen, vinden het niet altijd evident om met Belgen op straat Nederlands te praten, maar dan om een andere reden: “Soms praten mensen in het dialect en niet alle dialecten zijn altijd even goed verstaanbaar.”

WAT VINDEN JULLIE VAN DIALECTEN? Zouden jullie graag ook les krijgen in het dialect om mensen op straat beter te begrijpen?

Rana vindt het verbazingwekkend dat er zo veel dialecten in zo'n klein land als België bestaan. Volgens haar is het zeker nuttig om iets over dialecten bij te leren. Erika, Wioletta en Anders vallen haar bij: “We willen geen lessen in het dialect, maar een beetje extra informatie of enkele typische uitdrukkingen in het Antwerpse dialect zouden van pas komen.” Ada en Charo zouden wel een stap verder willen gaan: “Waarom geen aparte opleidingen in het dialect? Het zou het voor ons veel gemakkelijker maken om met mensen op straat te kunnen communiceren.” Rasul, Iryna en Kamile gaan helemaal niet akkoord met die mening: “Het is beter om algemeen Nederlands te leren, dan kun je met iedereen communiceren. Als je enkel het Antwerps leert, kun je alleen met Antwerpenaren communiceren. Uiteindelijk is dat niet zo handig.”

WELK ADVIES HEBBEN JULLIE VOOR NEDERLANDSTALIGEN? HOE KUNNEN ZIJ JULLIE HELPEN OM NEDERLANDS TE LEREN?

In koor: “Nederlands met ons praten!” Kamile legt uit: “Het is noodzakelijk dat Vlamingen en Nederlanders in elke situatie Nederlands met ons blijven praten. Vaak schakelen ze over op het Engels, omdat ze

denken dat het voor ons beter en aangenaamer is. Dat is uiteraard niet waar. Als wij geen spreekkansen krijgen, is het voor ons heel moeilijk om ons Nederlands in een dagelijkse context te verbeteren.” Charo gaat akkoord: “Nederlands leer je niet enkel in de klas, maar ook via het contact met andere mensen.” Rana voegt daaraan toe: “Natuurlijk is het belangrijk dat ze zich een beetje aan ons aanpassen, door bijvoorbeeld langzaam en duidelijk te praten.” Anders besluit met de volgende tip: “Mensen hoeven niet bang te zijn om ons te corrigeren, bijvoorbeeld wanneer we een werkwoord verkeerd vervoegen. We zien dat helemaal niet als een persoonlijke aanval, maar integendeel als een manier om ons Nederlands te verbeteren.” ●

Ine Kiekens is docent Nederlands voor anderstaligen bij Linguapolis, het universitaire taleninstituut van de Universiteit Antwerpen. Daarnaast bereidt ze aan het Ruusbroecgenootschap een proefschrift voor over het ontstaan en de laatmiddeleeuwse en vroegmoderne receptie van de veertiende-eeuwse Middelnederlandse tekst ‘Vanden twaelf dogheden’.